

Brexit i et EØS-perspektiv

Brussel, 9. februar 2018

Dag Wernø Holter

Visegeneralsekretær

EFTA-sekretariatet, Brussel

dwh@efta.int

www.efta.int

EFTA og EØS

- EFTA-konvensjonen ramme for frihandel mellom medlemslandene
- EFTA 4 har i dag 27 frihandelsavtaler med 38 “tredjeland” / grupper av “tredjeland” (utenfor EU)
- EØS-avtalen ramme for tre EFTA-lands deltakelse i EUs indre marked – Island, Liechtenstein og Norge
- Sveits har et stort antall bilaterale sektoravtaler med EU

Alle EFTA-landenes forhold til UK er dermed regulert av vårt forhold til EU, og vi er altså direkte berørt av Brexit

EFTA og Brexit

- Alle fire EFTA-land er berørt, og UK viktig partner for alle. Derfor naturlig med diskusjoner og konsultasjoner
- Men ulik ramme og tilknytning til EU gir ulik tilnærming mellom EFTA EØS-landene og Sveits
- Felles EFTA 4-tilnærming synes aktuelt bare dersom UK skulle ønske medlemskap, eller det skulle være aktuelt med felles EFTA-avtale med UK

Brexit betyr også ut av EØS

- Art 127: “Each Contracting Party may withdraw from this Agreement, provided it gives at least twelve months’ notice....”
- Art 126: “The Agreement shall apply to the territories to which the Treaty establishing the European Economic Community is applied [...], and to the territories of Iceland, Liechtenstein and Norway.”
- Art 128.1: “Any European State becoming a member of the Community shall, and the Swiss Confederation or any European State becoming a member of EFTA may, apply to become a party to this Agreement.”
- Art 93.2: “The EEA Committee shall take decisions by agreement between the Community, on the one hand, and the EFTA States speaking with one voice, on the other.”

Brexit-prosessen

- Art 50 TEU: Notifikasjon – forhandling om avtale om uttreden – to års frist etter notifikasjon – uttreden per 29. mars 2019
- Kommisjonen forhandler på vegne av EU, med forhandlingsdirektiver vedtatt av Det Europeiske Råd: TaskForce50, ledet av Michel Barnier
- Enighet om behov for overgangsperiode – antakelig ca to år – TF50 vil også forhandle om ordningene for denne
- Men TF50 forhandler ikke om nytt avtaleverk for fremtidige forbindelser

Avtale om uttreden

Tre sentrale utfordringer:

- Finansielle forpliktelser
- Rettigheter for borgere
- Forholdet mellom Irland og Nord-Irland

Enighet om disse punktene var forutsetning for gå videre til neste etappe i forhandlingene – prinsipiell avklaring i desember

Avtale om overgangsperiode

- Enighet om at en overgangsperiode vil være nødvendig
- Antakelig ca to år – eller frem til utgangen av 2020
- Ser ut til å ville innebære full videreføring av dagens situasjon, altså samme rammevilkår som nå
- Viktig forskjell dog: UK vil ikke lenger delta i institusjonene og i beslutningsprosessene – men vil antakelig fortsatt måtte ta inn nytt regelverk, og akseptere overvåkning og domstol
- Legges opp til videreføring av forpliktelser i forhold til tredjeland – det vil også omfatte EØS-avtalen

Brexit, EØS og Norge

- Avtalen om uttreden: viktig punkt for oss er sikring av rettigheter for borgere, tilsvarende løsning mellom UK og EU
- Avtale om overgangsperiode: avgjørende at dette kan gjøres gjeldende for EØS – sikre kontinuitet – unngå “cliff edge”
- Tett dialog med EU-siden i EFTA EØS-format, på ulike nivåer
- Dialog mellom EFTA EØS-landene og UK nå også i gang
- Spørsmålet om rettslige instrumenter/avtaleformer ennå åpent
- Bilaterale kontakter på områder som ikke er direkte EØS-relevante

Hva slags avtale UK – EU etter Brexit ?

- UK: “close economic partnership” – “bespoke agreement” – “creative solutions”
- EU: Ingen “cherry picking” – “fire friheter” henger sammen og er forutsetning for deltakelse i indre marked – “ikke mulig med rettigheter som i EØS, og få forpliktelser som i Canada-avtalen”
- UK “red lines”: domstolen – fri bevegelse – finansielle bidrag – autonomi ift regelverk
- Ingen kan i dag si hvordan en avtale vil se ut....

EU – UK – EFTA – Norge: nye modeller ?

- Bevare EØS-avtalen og sikre best mulige rammer for våre forbindelser med UK er prioritet for Norge og de andre EFTA EØS-landene
 - Norge-UK: med mindre UK går inn i EFTA (og evt EØS) må vi forhandle et nytt rammeverk for våre forbindelser – bilateralt eller med våre EFTA-partnere
 - Alternativer til EØS: hva betyr “bedre” løsninger ?
 - Nye samarbeidsmodeller i Europa ?
- fritt for enhver å spekulere....

